

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa R. S. i M. S.

przeciwko J. L.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego – W. C.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 kwietnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 11 stycznia 2017 r., sygn. akt III Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 11 stycznia 2017 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej częściową oczywistą zasadność, na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego oraz na to, że zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Zdaniem skarżącego trzeba przesądzić, czy możliwe jest przyjęcie, że nabycie spadku obejmującego udziały w nieruchomościach w sytuacji braku skutecznego wypowiedzenia pełnomocnictwa do zbycia udziałów w nieruchomościach, zawarcia przez pełnomocnika na podstawie tego pełnomocnictwa umowy przenoszącej własność tych udziałów na inną osobę, następnie śmierci mocodawcy i nabycia praw do spadku po nim przez spadkobierców – właścicieli innych udziałów w tych samych nieruchomościach, którzy skutecznie wypowiedzieli swoje pełnomocnictwa udzielone temu samemu pełnomocnikowi, powoduje, że oświadczenie woli zmarłego spadkodawcy może być potraktowane jako nieistniejące, a pozostali właściciele udziałów – spadkobiercy – mogą oprzeć powództwo oparte na art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 1007 ze zm., dalej jako „u.k.w.h.”) na twierdzeniu, że prawo własności udziałów zmarłego spadkodawcy przysługiwało mu, co stwarza podstawę do orzekania przez sąd w odniesieniu do udziałów zmarłego powoda wobec nabycia przez pozostałych powodów praw do spadku po tymże spadkodawcy. Ponadto skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 922 § 1 k.c. oraz art. 10 ust. 1 u.k.w.h. jako przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów przez rozstrzygnięcie pod kątem zasadności zastosowania tych przepisów w sytuacji, gdy przedmiotem spadkobrania jest udział w nieruchomościach, spadkobiercami są pozostali właściciele udziałów w tych nieruchomościach, spadkobiercy przed otwarciem spadku obejmującego wspomniane udziały w nieruchomościach skutecznie odwołali udzielone przez siebie pełnomocnictwa do sprzedaży udziałów, a pełnomocnik pomimo tego, że wiedział o odwołaniu pełnomocnictwa, zawarł umowę sprzedaży wszystkich udziałów, tj. należących do spadkodawcy i do spadkobierców. W tym kontekście skarżący wskazał na problem stosowania do

oceny działań pełnomocnika art. 103 § 1 i 2 lub art. 105 k.c. oraz możliwości żądania przez spadkobierców uznania umowy sprzedaży za nieważną na podstawie art. 10 ust. 1 u.k.w.h. i tych przepisów w takiej sytuacji.

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie przepisów, których naruszenie zarzucił w skardze, było – w okolicznościach sprawy – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Z kolei potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.).

Zaprezentowane w skardze zagadnienie prawne powinno mieć charakter ściśle jurydyczny, a nie odnosić się do dokonywanej w sposób subiektywny oceny zgromadzonego w sprawie materiału procesowego. Konieczne jest również istnienie związku między przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym, a rozpoznaniem środka zaskarżenia. Analiza treści skargi oraz zaskarżonego orzeczenia świadczy o niespełnieniu tych wymagań. Stopień skonkretyzowania pytania mającego świadczyć o wystąpieniu istotnego zagadnienia prawnego w rzeczywistości wskazuje na dążenie do uzyskania odpowiedzi związanej z oceną trafności kwestionowanego rozstrzygnięcia. Przyczyna uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. dotyczyć musi kwestii prawnej pozostającej w związku z rozstrzygnięciem sprawy, nie zaś ustaleń faktycznych związanych z podstawą faktyczną rozstrzygnięcia, a ponadto pytanie musi być sformułowane ogólnie w tym

sensie, że nie może chodzić w nim o sposób rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 r., II CZ 94/04, nie publ.). W świetle powyższego, rozpoznanie skargi kasacyjnej nie mogłoby spełnić publicznego celu tego środka zaskarżenia, nie mogłoby bowiem doprowadzić w istotnym stopniu do rozwoju prawa.

Skarżący wskazał na potrzebę wykładni art. 922 § 1 k.c. oraz art. 10 ust. 1 u.k.w.h., lecz w uzasadnieniu wniosku nie przeprowadził pogłębionego wywodu prawnego, że zaszła potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, wymagająca zaangażowania Sądu Najwyższego. Brak szerszego rozwinięcia wniosku w tym zakresie uniemożliwia weryfikację, w jakim zakresie wiąże się on, w intencji skarżącego, z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, nie publ.). Zaprezentowane twierdzenia skarżącego, niepoparte odpowiednią argumentacją, nie wystarczają zatem do wykazania, by w sprawie doszło do wątpliwości, które mogły by wyczerpywać przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt lub 2 k.p.c.

Trzeba ponadto wskazać, że skarżący z jednej strony wskazuje na potrzebę wykładni przepisów prawnych oraz ujednolicenia orzecznictwa sądów, a z drugiej strony powołuje się na to, że skarga kasacyjna jest częściowo oczywiście uzasadniona. Stanowisko jest wewnętrznie sprzeczne, gdyż, jeżeli dany przepis budzi wątpliwości i jest rozbieżnie interpretowany przez sądy, to nie można twierdzić, że jego naruszenie jest oczywiste. Albo zastosowanie przepisu jest proste i w efekcie jego naruszenie może być oczywiste, albo problem wykładni jest skomplikowany, przez co powoduje poważne wątpliwości, prowadzące do rozbieżności ocen, a tym samym naruszenie prawa przez sąd nie jest oczywiste.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

r.g.